

DATUM
2019-10-24
ERT DATUM
2019-07-05

DIARIENR
2019/135-4
ER BETECKNING
Ku2019/01349/CSM

Regeringskansliet
Kulturdepartementet
103 33 Stockholm

Långsiktighet och stadga i arbetet framåt – en myndighet för romska frågor (Ds 2019:15)

Statskontoret avstyrker utredningens förslag om en ny myndighet. Det saknas i nuläget tillräcklig grund för att inrätta en statlig myndighet på området. Regeringen bör avvakta resultatet av den pågående utredningen om myndighetsorganiseringen för minoritetsfrågor och beredningen av förslaget om en institution för mänskliga rättigheter innan den fattar beslut om en eventuell myndighet för romska frågor.

Vidare anser Statskontoret att utredningen inte tillräckligt prövat om nuvarande insatser och ansvarsfördelning mellan myndigheter kan utvecklas för att tillförsäkra romer mänskliga rättigheter.

Flera pågående processer i Regeringskansliet behöver slutföras innan det går att ta ställning till en ny myndighet

Det pågår flera processer i Regeringskansliet som, enligt Statskontoret, knyter an till utredningens förslag om en myndighet för romska frågor. Den ena är en pågående utredning (Dir. 2018:86 förlängt genom Dir. 2019:7) som ska se över ansvarsfördelningen mellan olika myndigheter när det gäller minoritetspolitiken och den andra är ett förslag om att inrätta en institution för mänskliga rättigheter (Ds 2019:4).

Utredaren anser att det mest lämpliga alternativet för organisering av Myndigheten för romska frågor är en nämndmyndighet som inrättas vid en värdmyndighet. Utredaren föreslår att värdmyndigheten blir den ännu inte inrättade Myndigheten för minoritetsfrågor.

Statskontoret noterar att den utredning som skulle kunna lämna ett eventuellt förslag om en ny myndighet för minoritetsfrågor fortfarande pågår och inte kommer att lämna förslag förrän i april 2020. Vidare framgår det av utredningens direktiv att utredningens förslag ska syfta till att ansvariga myndigheter på bästa sätt bidrar till att säkerställa efterlevnaden av de nationella minoriteternas rättigheter och till effektiv verksamhet inom den offentliga förvaltningen. Om

utredningen lämnar förslag till förändringar i ansvarsfördelningen mellan myndigheter ska utredaren i första hand pröva om dessa kan genomföras inom ramen för befintliga myndigheter.

Statskontoret tolkar utredningens direktiv som att utredaren inte i första hand ska föreslå en ny myndighet för minoritetsfrågor. Möjligheten att inrätta en myndighet för minoritetsfrågor begränsas därmed av direktiven.

Statskontoret anser att den pågående beredningen av frågan om en institution för mänskliga rättigheter och ansvarsfördelningen mellan olika myndigheter när det gäller minoritetsfrågor i hög grad bör påverka beredningen av frågan om en ny myndighet för romska frågor. Statskontoret har i tidigare remissvar 2017 och 2019¹ avstyrkt såväl förslaget om en myndighet för minoritetsfrågor som en institution för mänskliga rättigheter. Vi bedömde bland annat att inrättandet av en myndighet för minoritetsfrågor skulle bli för kostsam och att det inte var klargjort hur uppgifterna för en institution för mänskliga rättigheter skulle avgränsas i förhållande till andra statliga myndigheter som redan arbetar med sådana frågor.

Om regeringen anser att en institution för mänskliga rättigheter, en myndighet för minoritetsfrågor och en myndighet för romska frågor ska inrättas bör, enligt Statskontoret, hänsyn tas till att de tänkta aktörernas ansvarsområden delvis överlappar varandra såsom utredningsförslagen ser ut nu. Gemensamt för initiativen är rättigheter för minoriteter samt ansvaret för att följa upp, främja och samordna minoritetspolitiken. En myndighet för romska frågor skulle förvisso ha ett särskilt fokus på en specifik minoritet, medan de andra två tänkta aktörerna skulle bevaka rättigheter för ett flertal minoriteter och i ett helhetsperspektiv. Men de problem med diskriminering av romer som utredningen lyfter fram skulle, enligt Statskontoret, även kunna hanteras av båda eller någon av de aktörer som kan tänkas inrättas. Statskontoret menar att regeringen bör ta ett samlat grepp i frågan och först besluta om den nationella institutionen respektive ansvarsfördelningen mellan myndigheter när det gäller minoritetspolitik innan den tar ställning till att eventuellt inrätta en myndighet för romska frågor.

Ett alternativ är att förstärka de initiativ som redan pågår

Utredningen bedömer att en statlig myndighet för romska frågor behövs därför att nuvarande statliga insatser inte räckt till för att främja de mänskliga rättigheterna för romer. Enligt Statskontoret har utredningen inte tillräckligt prövat om nuvarande insatser och ansvarsfördelning mellan myndigheter kan utvecklas för att tillförsäkra romer mänskliga rättigheter. Statskontoret har i två rapporter (2016:3 respektive 2018:13) utvärderat insatser i strategin för romsk inkludering. I rapporten från 2016 bedömde vi att brobygggarverksamheten bidragit till romsk

¹ Dnr 2017/167-4 och Dnr 2019/44-4.

inkludering. Vi lämnade flera förslag som syftade till att förstärka brobyggarverksamheten. I rapporten från 2018 bedömde vi att strategin för romsk inkludering haft ett kortsiktigt perspektiv och att Länsstyrelsen i Stockholm inte fått tillräckliga förutsättningar för att arbeta med sin samordnande roll. Alla de förslag vi lämnade gick ut på att förstärka arbetet med romsk inkludering.

Utredaren räknar med att en ny myndighet skulle kosta cirka 20 miljoner kronor årligen. 2019 har regeringen avsatt 12,6 miljoner kronor för att genomföra strategin för romsk inkludering.² Mot bakgrund av Statskontorets tidigare nämnda remissvar och rapporter anser vi att regeringen i första hand bör överväga att finansiellt och verksamhetsmässigt förstärka den struktur som redan finns på plats istället för att bilda en ny myndighet. Kunskap har byggts upp under de 7 år som strategin för romsk inkludering varit i kraft och än återstår 13 år innan strategin ska vara fullföljd. Strategin kan förstärkas bland annat genom att ge fler och mer långsiktiga uppdrag till Länsstyrelsen i Stockholm och genom att involvera fler kommuner i arbetet.

Generaldirektör Annelie Roswall Ljunggren har beslutat i detta ärende. Utredningschef Jessica Bylund och utredare Michael Kramers, föredragande, var närvarande vid den slutliga handläggningen.

Annelie Roswall Ljunggren

Michael Kramers

² Regeringsbeslut Ku2018/02242/LS (delvis).